

ตำรายา พยากรณ์

นิตยา เขยกลีน ปรีวรรต

ทะเบียนเอกสารโบราณ

1. รหัสเอกสาร (Identifier Number)	RBR003-054
2. ชื่อเรื่อง (Title)	ตำรายา พยากรณ์
3. หมวดเรื่อง (Subject)	เวชศาสตร์, โหราศาสตร์
4. สถานที่สำรวจ (Location)	วัดใหม่นครบาล 48 ม.5 ต.ดอนตะโก อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี
5. สถานที่ทำสำเนาดิจิทัล (Digitization Location)	วัดใหม่นครบาล 48 ม.5 ต.ดอนตะโก อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี
6. วันที่ทำสำเนา (Date)	8-11 มีนาคม 2562
7. ชื่อผู้สร้าง (Creator)	นายพงศธร บัวคำปิ่น, นางสาวเปมิกา เสมอกัน
8. ประเภทของเอกสาร (Type)	สมุดไทยขาว
9. จำนวน (Format of original)	1 เล่ม / 32 หน้า (หน้าต้น 26 หน้าปลาย 26)
10. ขนาดเอกสาร (Size of original)	11 x 34.5 x 0.8 ซม.
11. รูปแบบไฟล์เอกสาร (Digital Format)	image/jpg
12. อักษรที่ใช้บันทึก (Script)	ธรรมล้านนา
13. ภาษาที่ใช้บันทึก (Language)	ไทย
14. สภาพของเอกสาร (Condition)	ไม่ครบฉบับ ขอบสมุดไทยเป็นรอย อักษรจางหายบางหน้า
15. คำสำคัญ (Keywords)	วัดใหม่นครบาล, ไทยวน, คำอาารนาครู, คำสู่ขวัญ, ทำนายผัวเมีย, ทำนายวันคู่มิตร, ทำนายวันเกิดเด็ก, ดูกฤษยาม, ดุโยคม้า, ตำราแรกนา, โรคซาง, โรคทราง, ยาจุดซาง, ยาจุดทราง, ยาสมุกระหม่อมแก้ทราง, ยาซางแดง, ยาทรางแดง, ยาเขี้ยวน้อย, ยาเขี้ยวกลาง, ยาแก้ไอ, ยาแก้มะเร็ง, ยาต้อ, ยาตานขโมย, ยาแก้สารพัด, ยาเด็กหัวร้อนตัวร้อน, ยาขโลมตัว, ยาเหล็องน้อย, ยาแก้ลม

16. ภาพประกอบ (Illustrator)

สมุดไทยชาวเรื่อง RBR003-054 ตำรายา พยากรณ์ ฉบับวัดใหม่นครบาล จังหวัดราชบุรี เป็นสมุดไทยเขียนด้วยเส้นหมึกดำและดินสอ อักษรธรรมล้านนา ภาษาไทยถิ่นเหนือ เอกสารสภาพไม่สมบูรณ์ ขอบสมุดไทยเปื่อยยุ่ยเล็กน้อย หน้าสมุดไทยบางหน้าตัวหนังสือจางหายให้อ่านไม่ได้ และชำรุดขาดหายไปบางส่วน เหลือจำนวน ๓๒ หน้า ไม่ปรากฏชื่อผู้สร้าง มีภาพประกอบเป็นภาพลายเส้น เช่น นาคสมพงศ์ เป็นต้น

หน้าต้นเป็นตำรายา กล่าวถึงตำรายา เช่น ยารักษาโรคชาง อาการของโรค และส่วนประกอบของสมุนไพรสำหรับรักษาโรค เช่น ยาแก้ชางแดง สมุนไพรประกอบด้วย ใบคนที่сокกำมือใหญ่ ๑ ฟางเผาเสียให้ไหม้ ๑ กระต้อม ๑ น้ำประสานทอง ๑ ขี้แมลงสาบ ๑ ลิ่นทะเล ๑ ยา ๕ สิ่งนี้เอาเท่ากัน ใบคนที่сокมากกว่ายาทั้งหลายบดทำผงไว้ ฝนด้วยน้ำกำนตาลกวาดชางแดงครอบชางทั้งปวง เป็นต้น

ส่วนหน้าปลายเป็นตำราโหราศาสตร์นั้น กล่าวถึง ตำราดูธาตุชายหญิง นาคสมพงศ์ โยกม้า ตำราสู่ขวัญ เป็นต้น โดยภาษาที่ใช้เขียนเป็นสำนวนภาษาไทยถิ่นเหนือ ซึ่งผู้ปริวรรตไม่ได้สันทับด้านภาษาถิ่นเหนือมากนัก จึงได้ปริวรรตตามรูปที่พบ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ปริวรรตขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ข้อตกลงเบื้องต้นในการปริวรรตสมุดไทย คือ

๑. คำที่ขีดเส้นใต้ คือ คำที่ไม่แน่ใจและยังหาความหมายไม่ได้
๓. คำที่ใช้ตัวอักษรสีแดง คือ คำที่เพิ่มขึ้นมาจากความเข้าใจของผู้ปริวรรต
๔. เครื่องหมาย – คือ ตัวอักษรเลื่อนรางหรือขาดหายไปไม่สามารถอ่านได้
๕. คำที่ใช้ตัวอักษรสีน้ำเงิน คือ คำที่พบในหนังสือและนำมาเปรียบเทียบกับเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น

หน้าต้น

เวราแล ให้ปวดท้อง ให้เป็นบิด ให้ตาแดง ให้อนตาค้าง หลับตามิซิด มักบังเกิดแก่เด็กให้ช้ายากสำหรับตัวรวง
ที่มันให้เสียตาลางที่มันให้เบามือออก มันกลายเป็นนิ้ว ถ้าจะรักษาก็พึงให้รู้จักกำเนิดชางทั้งปวงดังนี้แล ฯ

ถ้าเด็กเกิดวัน ๑ ชางไฟเกิดเป็นแม่เรือน ชางแดงก็เข้าอาศัยเกิดด้วยแล ฯ

๑ ถ้าเด็กเกิดวัน ๒ ชางน้ำเป็นแม่เรือน ชางแดงก็เกิดด้วย ฯ

ถ้าเกิดวัน ๓ ชางแดงเป็นแม่เรือน ชางอันใดๆ มิได้อาศัยเลย ฯ

ถ้าเกิดวัน ๔ ชางดินเป็นแม่เรือน ชางแดงก็เกิดด้วยแล ฯ

ถ้าเกิดวัน ๕ ชางควายเป็นแม่เรือน ชางแดงก็เกิดด้วยแล ฯ

ถ้าเกิดวัน ๖ ชาง- ชางเป็นแม่เรือน ชางแดงก็เกิดด้วยแล ฯ

ถ้าเกิดวัน ๗ ชางขโมยตัวผู้ตัวเมียเป็นแม่เรือน ชางแดงก็เกิดด้วย ถ้าแพทย์ผู้ใดจะเป็นหมอรักษาชางก็
ให้ชนะแก่ชางแดงจงได้ เพราะเหตุว่า ชางแดงติดพิษหนักกว่าดังเพชรนาคราช ค่ากว่าพิษงูทั้งปวง ชางแดงก็
เหมือนดังนั้นค่ากว่าชางใดๆ เกิดแก่เด็กทั้งปวง เมื่อจะเจ็บหนักก็ดี เมื่อจะใกล้ตายก็ดี ชางแดงก็เล่นมาบังเกิด
เมื่อนั้นแล ฯ

ถ้าผู้ใดจะรักษาชางทั้งปวงก็ให้มันรู้ถ้ายาให้จับภายในได้ ถ้ามันจับภายในแล้ว แก่ยากเสีย ๒ ส่วนได้
ส่วน ๑ แล ฯ

ถ้าชางจับภายในก็ให้พึงรู้ในตำรานี้เถิด ถ้ามันจับในห่อกระดูก ห่อคอ มันให้เลือดตัวศิษย์ๆ ออกมาถ้า
มันจับในคอมันให้คอแห้งแหบ ให้ไอ ให้เจ็บคอ กินข้าวกินน้ำมิได้ แลเท่าเจ็บในอีกมัน มันให้ระหายน้ำนัก ถ้า
มันจับเอาหัวใจมันให้ลองให้มือออก ร้อนอยู่แต่ในคอ แลถ้ามันจับเอาใส่พุงนั้นให้ลงท้อง ถ้ามันกินตับ ให้ปวด
ท้อง ลงท้อง ตกเลือด แลเสลดขึ้นเหม็นดังไข่น้ำ ถ้ามันกินตับปอดขาดออกมา คือ มันดำ ถ้าว่า ชาง นั้นกินตับ
ขาดออกก็ดี หัวใจขาดก็ดี ท่านว่าอย่ารักษาเลย ถ้าเอาน้ำสุรามะริดลงเห็นจะรอดเป็นคนแล ฯ

๑ ถ้าเด็กเกิดได้ ๔-๕ วัน ไปจนขวบ ๑๒ ขวบ กับ ๕-๖ เดือน ท่านให้รักษาชางไฟเกิด ถ้าย่างเข้า ๓
ขวบ ท่านให้เรียกว่า ดานขโมย ให้รักษา ดานขโมย จงจะสอบด้วยโรคแล อันลักษณะในกินระชางยังมากนัก
ชื่อชางอย่างนัก หานอยู่แลให้แก่ชางแดง พิจารณาชางดังกล่าวมานี้ จงจะทำอย่างแต่ตามตำรานี้เถิด ฯ

๑ สิทธิการียะ ยาชางแดง ให้เอาใบคนที่สอกำมือใหญ่ ๑ ฟางเผาเสียให้ไหม้ ๑ กระท่อม ๑
น้ำประสานทอง ๑ ขี้แมลงสาบ ๑ ลิ่นทะเล ๑ ยา ๕ สิ่งนี้เอาเท่ากัน ใบคนที่สอมากกว่ายาทั้งหลาย บดทำแห้ง
ไว้ ฝนด้วยน้ำกำนตาล กวาดชางแดง ครอบชางทั้งปวงได้ด้วยหายแล ฯ

๑ ถ้ามีฟิง เอาจันทน์แดง ๑ หางปลาช่อนเผา ๑ กะปิเผา ๑ น้ำประสานทอง ๑ ขี้แมลงสาบ ๑ บดทำ
แห้งละลายสุรา กวาดปากตกแล ฯ

๑ ถ้ามีฟิ่งเอากำมะถันแดง ๑ น้ำประสานทอง ๑ ดอกผักกาด ๑ รนทะเล ๑ หนึ่งกระเบนเผา ๑ หางปลาช่อนเผา ๑ แผลงตาทะเล ๑ เทียนดำ ๑ ไสสะไค้ ๑ หล้ายงไฟ ๑ ดอกจันทร์ ๑ กระวาน ๑ ยาทั้งนี้บดทำแท่งไว้อยู่ใสน้ำมะนาวแทรกตั้งเท่า กวาดซางแดงครอบซางทั้งปวงได้ด้วยแล ฯ

ยาเหลืองน้อยครอบตามซางทั้งปวง เอากะเพรา ๑ ไสสะไค้ ๑ หัวหอมแดง ๑ กระเทียม ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ น้ำประสานทอง ๑ เท่ากัน สุกาเป็นกระสาย ทำแท่งฝนด้วยสุราแทรกตั้งเหลือง ให้กินครอบตามซางทั้งปวง ดินักแล ฯ

ถ้ามีฟิ่ง เอาเหลืองก้างให้กิน เอापริก ๑ ชิง ๑ ข่า ๑ กะทิ ๑ กระชาย ๑ หอมแดง ๑ กระเทียม ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ พรรณผักกาด ๑ กำมะถันเหลือง ๑ กำมะถันแดง ๑ ดินประสีขาว ร้าหัด^๒ ๑ ๑ เล็ด^๓ ในมะนาว ๑ น้ำประสานทอง ๑ บดทำแท่งฝนด้วยน้ำมะนาวให้กิน ฯ

ถ้ามีฟิ่ง ฝนด้วยสุราแทรกตั้งเหลืองให้กิน ฯ ถ้าจะถ่ายให้แทรกยาดำ ถ้างท้อง จะบด ให้แทรกเปลือกมะเดื่อฝนลงด้วย กินหายแล ฯ

ยาเขียวน้อยครอบตามซางทั้งปวง เอาใบมัดกา ๑ ใบกะเพรา ๑ ใบราชพฤกษ์ ๑ ใบทับทิม ๑ ใบกฤษณา ๑ ใบสะแก ๑ ใบตาลม่อน ๑ ใบบอระเพ็ด ๑ หล้าไต้ใบ ๑ ปริก ๑ ชิง ๑ กระเทียม ๑ เท่ากันบดทำแท่งฝนด้วยสุราให้กิน ถ้างานซางลงท้องก็หยุดแล ฯ

๑ ฯ ถ้ามีฟิ่ง เอาเขียวก้าง เอาใบน้ำเต้า ๑ ใบกะเม็ง ๑ ใบฝ้ายแดง ๑ ใบขี้กาแดง ๑ ขอบชะนางทั้ง ๒^๔ ใบทับทิม ๑ ใบเทียน ๑ ใบชุมเห็ดไทย ๑ กะทิ ๑ โพล ๑ มหาหิงค์ ๑ ยาทั้งนี้เอาสุราเป็นกระสาย บดทำแท่งให้กินค่อนซางทั้งปวง ถ้าจะให้ถ่ายให้ปรุงยาดำลงกินหายแล ฯ

ยาจุดซางทั้งปวง อันขึ้นต้นลิ้นให้ปากขีดดูจนมิดได้ นอนตาก้างอยู่ขึ้นต้นกามก็ดี ให้เอาเม็ดกระเบนตามสันหลัง^๕ ๓ เม็ดนั้นเผาไหม้แล้ว เอาโพลเหลืองเผาให้ไหม้แล้ว เอลงใส่แต่น้อย บดเข้าด้วยกัน ละลายสุรากวาดจุด เต็กอ้าปากออก ดูจนมิดได้แล ฯ

๑ แคร์าก^๖ เอาเทียนดำ ๑ ลูกยอ ๑ ต้มเอาน้ำให้กินหายแล้ว ฯ

ถ้ามีฟิ่ง เอาลูกมะตูมอ่อนต้มกินหายแล ฯ

ถ้ามีหาย เอายอดโพธิ์กาฝาก ๑ ยอดไทร ๑ ยอดมะม่วง ๑ ต้มให้งวด เมื่อจะกินเอาน้ำฝิ่งเจือลงกินหายแล ฯ

๑ แคไเอ เอ اساแทรกมะขาม ๓ สาแทรก ๑ กระเทียม ๓ กลีบ ๑ เกลือ ๓ เม็ด ๑ แชน้ำกินหายแล ฯ

๑ ถ้ามีหาย เอาการบูร ๑ พิมเสน ๑ ผิวไม้ไผ่ ๑ บดละลายน้ำฝิ่งรวงให้กินหายแล ฯ

ถ้ามีฟิ่ง เอารากคางแดง ๑ รากพุทรา ๑ รากสลอดน้ำ ๑ ต้มสีเอา ๑ กินหายแล ฯ

^๒ ร้าหัด คือ ไล่, แทรก, เจือ

^๓ เม็ด

^๔ ต้นขอบชะนาง ได้แก่ ขอบชะนางแดงและขอบชะนางขาว โดยจัดเป็นพรรณไม้ล้มลุกจำพวกหญ้า

^๕ ผู้ปวิวรรต สันนิษฐานว่า เป็นหนามตรงกลางหลังปลากระเบนที่เรียงตัวกันเป็นแถว

^๖ ราก คือ อาเจียน

แก้เสลดที่ขึ้นคอ ให้เอาฝ้ายแดง ๑ หวายตะค้า ๑ เขากวาง ๑ ฝนใส่น้ำมะนาวให้กิน หายแล ฯ

แก้ซางแดง เอากระดุกงเหลือง ๑ พรรณผักกาด ๑ โพล ๑ สมอไทย ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ บดด้วยน้ำมันดิบ ทาหลังหายแล ฯ

แก้คอแห้ง เอาน้ำมะนาว ๑ น้ำส้มซ่า ๑ น้ำมะขามเปียก ๑ น้ำมะกล่ำเครือ ๑ น้ำรากไคลเครือ ๑ สะเม็ม ๑ น้ำผึ้ง ๑ น้ำข่าน้อย ๑ ประสมเข้ากันให้กินหายแล ฯ

๑ แก้ก้างหลังมึนขัด แก้หลังแข็ง คางแข็ง แก้เสลดในอกในคอแล ฯ ถ้าเด็กเป็นตาต้อขึ้นขาวในกลาง ตาก็ดี เอาโพล ๑ รากอัญชัน ๑ บดละลายน้ำมะนาวทำแห้ง ฝนด้วยน้ำ หยอดตาแก้ซางขโมยแล ฯ

๑ แก้เชื่อม^๗สำหรับตานซางทั้งปวง เอากลุกทุล่งกาสา ๑ เปลือกมูกมัน ๑ เปลือกมะกล่ำตาช้าง ๑ ชะเอมเทศ ๑ น้ำประสานทอง ๑ เท้ากันบดทำแห้งละลายน้ำดอกไม้ กินหายแล ฯ

แก้ตานขโมย เอาใบมัดก้ามมือ ๑ กลั่นใจตัด ๓ ท่อน ฝักราชพฤกษ์ ๓ ฝัก ส้มป่อย ๒ ฝัก ลูกชี่กาตา ๓ ชีก บอระเพ็ด ๒ ท่อน ขมิ้นอ้อย ๒ แฉ่น เปลือกไช้เนา ๑ สมอทั้ง ๓ เอาสิ่งละ ๓ ลูก ต้ม ๓ เอา ๑ กินหาย แล ฯ

ตานขโมย ตกมูตร ตกเลือด ตกเป็นขมอองเนื้อ เป็นบิต เอารากโตนด ๑ รากตาลม่อน ๑ ตานขโมย ๑ ตาลเสี้ยน ๑ รากก้างปลาแดง ๑ รากสะเคด ๑ เปลือกสนุ่นน้ำ ๑ เล็บมีอนาง ๑ ต้ม ๓ เอา ๑ กินหายสารพัด ตานซาง ตานขโมย มอน ๑ บาท แล ฯ

๑ ถ้าซางแดง รักษาต่างหากตามตำราบอกไว้แล ฯ รักษาซางแดงควายแล้วจงรักษาซางกำเนิดวางด้วย ยาเขียว ยาเหลืองไปเถิด ฯ

๑ ยาดานขโมย เอาบอระเพ็ด ๒ ชี่กาแดง ๒ ชีก มะกรูด ๗ ชีก ขมิ้นอ้อย ๗ ท่อน ส้มป่อย ๗ ฝัก ต้ม ให้กินแก้ท้องโร หายแล ฯ

๑ ฯ ยาสุขุมขม่อม ถอนพิษตานซาง เอาใบสะหิม ๑ ใบพุทรา ๑ ดินรังหมาล่า ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ดินประะ สีขาว ๑ บดให้ละเอียดพอกขมอองดูตพิษซางแล ฯ

ถ้ามีฟง เอาเปลือกทองหลางน้ำ ๑ เปลือกพุทรา ๑ เปลือกมะกรูด ๑ เถาตำลึงตัวผู้ ๑ ฝักข้าว ๑ ลูก มะคำดีควาย ๗ ลูก ตำแล้วจงเอามะคำดีควายลูก ๑ ขย่ำลงที่น้ำยาดีให้เป็นฟองแล้วจงช้อนเอาฟองใส่หัวเด็ก ทำ ๓ วัน ลูกมะคำวันละลูกแล ฯ

๑ ฯ ยาดัตรากซาง เอาใบกะเพรา ๑ ใบนาก ๑ ฝักส้มเสี้ยนผี ๑ ตำบดเอาน้ำช้อน ๑ ให้กิน ๓ วันแล้ว จงให้กินยาอื่นเถิด หายแล ฯ

๑ ยาถ่ายเด็ก เอาใบผักกาด ๑ ใบกะเพรา ๑ ใบคนที่สอ ๑ ใบมะตูม ๑ ใบเจตมูลเพลิง ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ใบมะกรูดเท่ายาทั้งหลาย ๑ หนึ่งให้สุก บดทำแห้ง ฝนด้วยสุรา กินตามธาตุหนักเบา เด็กอ่อนเด็กแก่นั้นเถิด ฯ

๑ แก้ก้าง วิงท้อง เอานมพิจิตร ๑ ใบกะเพรา ๑ ชิงช้าชาลี ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ทำแห้งละลายสุรา กินหาย แก้ก้างขุม เอาใบคนทา ๑ ใบเข็มแดง ๑ ใบมหาโยคี ๑ มะกล่ำเครือ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ข้าวหมาก ๑ น้ำ ประสานทอง ๑ ละลายสุรา กินหาย ฯ

^๗ เชื่อม คือ อากาศของโรคอย่างหนึ่ง ทำให้ใบหน้าหมอง ซึม นัยน์ตาปรือ ไม่กระปรี่กระเปร่า

- ๑ ชางขุม เอน้ำมันดิบ ๑ น้ำมันาว ๑ คลีการ^๔ เข้า ต้มแก้ชางขุมแล ฯ
- ๑ ฯ แก้ชางแดง ชางเหลือง เอาคางแรด ๑ คางช้าง ๑ เขากวาง ๑ เนระพูสี ๑ จันทน์แดง ๑ ราชดัด ๑ สมุลแว้ง ๑ จันทน์ขาว ๑ ดิงเหลือง ๑ เท่ากันทำแห้งละลายน้ำหมากสงฆ์ทาทาย ฯ
- ๑ ยาชื่นใจ เอาแก่นมะขาง ๑ แก่นไข่มุ้า ๑ สักขี ๑ ทำแห้งเอาน้ำดอกไม้เทศเป็นกระสาย ละลายกินชื่นใจดีแล ฯ แก้สารพัดตานชางทั้งปวง ถ้ามีฟิง แทรกขมดพิมเสนด้วย ลงท้องก็หยุดแล ฯ
- ๑ ยาต้มแก้ตานขโมย เอาตาลดำ ๑ กะทิ ๑ ต้ม ๓ เอา ๑ กินแก้ชางทั้งปวงหายแล ฯ
- ๑ ยาต้ม เอารากก้างปลาแดง ๑ รากพุทรา ๑ รากมะขาม ๑ รากขี้เหล็ก ๑ รากสะแก ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ต้ม ๓ เอา ๑ ต้มแก้บิด แก้ท้อง ท้องเดินแล ฯ ๑ ฯ

ยานี้แก้สารพัดแล สมอ เอาแต่เถิด ๑ เปลือสินเธาว์ ๑ ลูกจันทน์ ๑ ชิงแห้ง ๑ ใบกระวาน ๑ กานพลู ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ สลึง ลูกสลอดหนัก ๑ บาท ๓ สลึง บดด้วยกันน้ำผึ้งรวงปั่นเท่าเม็ดพริกไทย กินก่อนถ่ายเม็ด ๑ กินข้าวแล้วกินเม็ด ๑ แก้มลูกอกปะออบวมทั้งตัวก็ดี ลมอำมะวาด ริดสีดวง ย่อมเหมือนก็ดี ให้ลงท้อง กินอาหารดังอันโคกก็ดี ไข่ห้าประการ อัน ๑ ผิวเหลืองอัน ๑ ให้เป็นให้ตั้งทั้งตัวอัน ๑ ให้เป็นหน่วยทั้งตัวอัน ๑ หาแรงมิได้ ๑ ให้เหมือนทั้งตัวไข่ ๕ ประการ ได้กินยานี้หายแล ถ้าจะให้ลงจนเสลดให้กิน เม็ด ๗ เม็ด ตามธาตุหนักเบา ฯ วิเศษนักแล เจียสุรามะริด แต่เท่านี้แล ฯ

๑ ฯ ยาขาว เอาตะไคร้ ๑ ภาสงบาตนา ๑ เอาเท่ากันตำหมักเหล้าไว้ วัน ๑ จึงเอามาเปียเอาสุราเป็นกระสายทำแห้งสำหรับตานชางทั้งปวงดีนักแล ฯ ๑๑-

๑ ฯ ยาดำสำหรับตานชางทั้งปวงใช้ได้ผ้น ๑ เอาใบกะเพรา ๑ ใบเล็บมือนาง ๑ เชียงภาหอม ๑ ข่า ๑ ลูกจันทน์ ๑ ว่านเปราะ ๑ มีหอม ๑ ใบฝ้ายแดง ๑ กระดุกงูเหลือง ๑ กระดุกทับตาน ๑ กระดุกเสือ ๑ ก้ามปูทะเล ๑ กระดุกแร้ง ๑ สารส้ม ๑ น้ำประสานทอง ๑ กระดุกทั้งนี้เผาให้ไหม้ น้ำประสานทอง สารส้ม คั่วให้เกรียม จงเอาจันทน์ทั้ง ๒ ยาทั้งนี้ซึ่งเท่ากันทำแห้งด้วยสุราแก้ตานชางดีนัก แลถ้า ราก ละลายน้ำผึ้งรวงแก้ท้องขึ้น ละลายน้ำมันกรูด ยานี้ชื่อมหานินแล ฯ๑๒

ยาสุ่มกระหม่อมแก้ชางทั้งปวง เอาฝักส้มป่อยต้มให้สุก เอาดินสอพอง ดินประสีขาว ลูกมะคำดีควาย ยาทั้งนี้ตำตากน้ำค้างไว้คืน ๑ จงเอามาสุ่มแล ฯ๑๓

ยากินภายในจำเพาะ ตานชางทั้งปวง ยาเขียวใหญ่ เอาใบน้ำเต้าขาว ๑ ใบกะเมง ๑ ใบฝ้ายแดง ๑ ขอบขนางแดง ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ พริก ๑ ชิง ๑ กระเทียม ๑ กะทิ ๑ ไพล ๑ เอาเท่ากันบดด้วยสุราทาจให้ถ่ายปรุขยาดาลงน้อย ๑ แก้ชางทั้งปวงแล ฯ๑๔

ยาดานขโมย ลงท้อง เอาเปลือกทับทิม ๑ ใบเทียน ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ เอาเหล้า ๒ ส่วน น้ำผึ้งส่วน ๑ ดองผึ้งข้าวเปลือกไว้ ๗ วัน จึงกินแล ฯ

ยาเหลืองใหญ่สำหรับชางทั้งปวง ใบชุมเห็ด ๑ ใบทับทิม ๑ ใบขี้กาแดง ๑ ใบน้ำเต้า ๑ ใบกะเม็ง ๑ ใบฝ้ายแดง ๑ พริก ชิง กระเทียม ๑ หอม กะทิ ไพล ๑ ดิงเหลือง ๑ ลูกมะคำดีควาย ๑ ยาทั้งนี้บดน้ำมันมะคำดีควายเป็นกระสายทำแห้งผ่นด้วยน้ำผึ้ง ถ้าเป็นบิด ลงแทรกยาผ่นน้อย ๑ กินหายแล ฯ๑๕

^๔ คลีการ คือ คลุกเคล้าเข้าด้วยกันแล้วปั่นก้อน, คลุกเคล้าให้เข้ากัน

ถ้าเด็กเป็นหัวอ่อนตัวอ่อน เอน้ำมันมะพิก ๑ ดินประสีขาว ๑ ทองหลางน้ำ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ตำเอาน้ำ
ชโลมหาย ๖๑

ยาชโลมตัวอ่อนซาง ข้าวสาร ๓ หยิบ ใบพลู ๒ ใบกระเทียม ๒ กลีบ เกลือ ๒ เม็ด แขน้ำ ชโลมหาย ๖
๑

ยาชโลมตัวร้อน เอาจันทร์ทั้ง ๒ ดินสอพอง สารส้ม ดินประสีขาว เปลือกลูกมะกรูด แขน้ำชโลมหาย
แล ๖๑

ยาเหลืองน้อยสำหรับตานซาง เอาใบกะเพรา ๑ หอมแดง ๑ น้ำประสานทอง ๑ ดิงเกลือ ๑ ขมิ้น
อ้อย ๑ ยาทั้งนี้บดด้วยเหล้า ทำแท่งไว้กินได้ เชื้อแล้วแล ๖

๑ ยาเขียวน้อย เอาขมิ้นอ้อย ๑ ใบมดก ๑ ใบราชพฤกษ์ ๑ กระเทียม ๑ บดเอาเหล้าเป็นกระสาย ทำ
แท่งไว้แก้สารพัดซางทั้งปวงแล ๖๑

ยาแก้ลมในกระดูก เอารากเจตมูลเพลิง ๑ ทำแท่งแขน้ำมันทาก็ได้ น้ำมันมะขามป้อมก็ได้ แขน้เดือน ๑ กิน
เดือน ๑ แล ๖

ยาแก้ตา ให้เอาไม้พุทราเผาเอาถ่าน ๑ ไม้สักเผาเอาถ่าน ๑ ขี้ถั่วขาวลั่นเผาเอาถ่าน ๑ ขมิ้นอ้อยเผา
๑ แก่นสน ๑ มะตูม ๑ คั่วให้เกรียม ๑ ชั่ง เอาเท่ากันบดทำแท่งไว้ทาตานซาง ละลายเหล้า น้ำปูนใสก็ได้ ถ้า
เจ็บศีรษะ ฝนด้วยน้ำมันนาวทา ถ้าเป็นลมตะกิง เอาใบมะกอกคั่วไหม้ บดให้ละเอียด ทาแล ๖

๑ ยาซางข้าง ท่านให้เอาไพล ๑ หอม ๑ กำมะถันแดง ๑ เอ้าสารี ๑ เอาเหล้าเป็นกระสาย บดเป็นแท่ง
ฝนด้วยเหล้า จุดหัวมันถ้ำมันจมลงแล้วแตกก็ดี ฝงแล ๖ ๑

ถ้ามีฟิงให้ราก็ให้โอ จงแทรกพิมเสน ๑ น้ำประสานทอง ๑ ดีตะเข้ ๑ ยา ๓ สิ่งนี้ตำละลายเหล้า จงเอา
ยาแท่งนั้นฝนลงด้วยกัน กินหายแล ๖๑

ดวงดั่งนี้ ชื่อ ซางละอองละเอียด มันขึ้นได้ลั่น เมื่อแรกขึ้นมันให้ท้องขึ้นคัน ๓ วัน ลั่นขาวขึ้นมาคันได้
๓ วัน มันเหลืองสุมัย ถ้ารู้แล้ว เอาใบกะเพรา ๑ ใบสนเทศ ๑ ใบตาลม่อน ๑ หญ้าไต้ใบ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ยา
ทั้งนี้เอาเท่ากัน บดด้วยเหล้า ทำแท่งไว้ ฝนด้วยเหล้า ทาหัวบ้าง กินบ้าง หายแล ๖๑

ถ้ามีฟิง แทรกจันทร์แดง ๑ เนระพูสี เบญจกานี ๑ บดแล้วเอายาแทรกฝนลงด้วยกินหายแล ๖๑

ถ้าดวงดั่งนี้ชื่อ ละอองพระบาท มันเกิดแต่เพดานมันให้เกิดลงแดง ท้องขึ้น เอายานี้แก้ เอว่านก็บรรเทา
๑ ว่านร้อนทอง ๑ น้ำประสานทอง ๑ กรามซาง ๑ ใบกะเพรา ๑ ดิงเกลือ ๑ เหล้าเป็นกระสาย ทำแท่ง ฝน
ด้วยเหล้า ทาหัวบ้างกินบ้างหายแล ๖ ๑ ถ้ามีฟิง ๓ วันตาย ถ้าไปจนถึง ๕ วัน มีตาย มันให้ร้อนภายใน เอาอ้า
ปากอยู่แล ๖

ดวงดั่งนี้ชื่อ จักรนารายณ์ มันมีกำเนิดเกิดเพดาน สีมันเหมือนสาด ถ้ามันขึ้นมันให้ตีนกำมือกำหลังแข็ง
มันให้ซัดหนักซัดเบา ให้เอายานี้แก้ เอาลูกชกขาว ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ เปลือกมะขาม ๑ บดเอาเหล้าเป็นกระสายให้
กินหายแล ๖ ถ้ามีฟิง แทรกใบคนทีสอ ๑ ใบสวาด ๑ แทรกยานี้กินเถิด ถ้ามีฟิง ๙ วัน ตายแล ถ้าทนายไปเถิด
๙ วัน ๖

ใช้นี้ดูกันกับละอองพระบาทตัวผู้ จักรนารายณ์ตัวเมียแล ๖

๑ ถ้าชางขุม มันขึ้นต้นลิ้น ดูนมมิได้ เอายานี้แก้ เอากะทิ ๑ โพล ๑ กระชาย ๑ กระเทียม ๑ หอมแดง ๑ ขิง ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ ตำลึง ดินถนน ๑ ตำลึง ใบผักโขด ๒ ตำลึง ขมิ้นอ้อย ๓ บาท เอาเหล้า เป็นกระสายทำแห้งไว้ฝนด้วยเหล้า กวาดหายแล ถ้ามีฟิงแทรกสะค่าน ๑ เบี้ยจ๊กจั้น ๑ เปลือกไข่ฟัก ๑ เอา เท่ากัน เหล้าเป็นกระสาย ทำแห้งไว้ฝนด้วยเหล้ากวาดหาย ฯ๑๓

ถ้ามีฟิง แทรกพิมเสน ๑ กระดุกงูเหลือม ๑ ฝนลงกิน หายแล ฯ

๑ ดวงดั่งนี้ ชางไฟตัวผู้ คางดำลิ้นแข็ง ร้ายนัก ถ้าเลือดตกตายแล ฯ

๑ ดวงดั่งนี้ ชางตัวเมีย ถ้ามันขึ้นเขียวมิใช่เลย ถ้าขึ้น ๓ วัน ออย่ามิใช่เลย ถ้าลิ้นมันแข็งผิวดอ่อนให้ระหาย น้ำแล ลงท้องแล ท้องขึ้น ให้เอายานี้แก้ กรามข้าง ๑ เขี้ยวหมู ๑ ว่านกีบแรด ๑ ว่านร้อนทอง ๑ ผักเสี้ยนผี ๑ ใบกะเพรา ๑ น้ำประสานทอง ๑ จันทน์ทั้ง ๒ เนระพูสี ๑ เภยจกานี ๑ เอาเท่ากัน เหล้าเป็นกระสายทำแห้ง ฝน ด้วยเหล้า กวาดหายแล ฯ๑๓

ถ้ามีฟิง เอาเกลือปลาช่อนคั่วให้เกรียม ๑ เอาขิง ๑ ใบพลู ๑ เอาเหล้าเป็นกระสาย ทำแห้งไว้ ฝนด้วย เหล้าก็ได้ น้ำร้อนก็ได้ กวาด ฯ

ถ้ามีฟิง ๓ วัน ตายแล ถ้าทนไปถึง ๗ วัน มิตายเลย ให้เร่งรักษาเถิด ฯ๑๓

ดวงดั่งนี้ ชางควาย ลิ้นมันดำขึ้นมาได้วัน ๑ วัน ๒ ก็ดี มันติดเข้าเป็นแผ่นเดียวให้ลงข้าเขียวสักหน่อยให้ ระหายน้ำสะบัดร้อนสะบัดเย็น เอายานี้แก้ ไบมะกล่ำ....

หน้าต้นจบเพียงเท่านี้

หน้าปลาย

----- (อักษรไม่ชัด) -----

๑ จักกล่าวธาตุคนทั้งหลายก่อนแล ฯ ผู้ใดเกิดปีไฉ่ ปีไค้ ธาตุน้ำ ฯ ปีเปลา้า ปีสี ปีเหมา้า ปีเส็ด ๔ ปีนี้ ธาตุดินแล ฯ ปียี้ กับ ปีเหมา้า ธาตุไม้แล ฯ ปีไส้ ปีสะง่า ธาตุไฟ ฯ ปีสัน ปีเล้า ธาตุเหล็กแล ฯ ปีไฉ่ เม็ด สี สะง่า ปีเววดา อยู่จมนกันดีแล ฯ ปีเปลา้า เหมา้า ไส้ ไค้ ปีคน อยู่จมนกันดีแล ฯ ปียี้ สัน เส็ด ปียักขา อยู่จมนกันดีแล ฯ ---

- กันอยู่จมนกันประสิทธิชู้อันแล ฯ เฟิงรู้ธาตุคนทั้งหลาย ดังนี้เกิด ฯ

ผู้ชายธาตุไม้ หญิงธาตุดิน มีข้าวของ รักกันแล ฯ

ผู้ชายธาตุไม้ หญิงน้ำ มีข้าวของนั้กแล ฯ

หญิงเหล็ก ชายไม้ แลน้ำ มีลูกหลาย ข้าวของนั้กแล

ไม้ทั้ง ๒ มีข้าวของนั้ก รักกันแล

ชายน้ำ หญิงดิน รักกันเท่าเชื้อใจแล ฯ

หญิงน้ำ ชายน้ำดีแล ฯ

ชายน้ำ หญิงดิน มีลูก มีข้าวของด้วยบุญชายแล

ชายไฟ หญิงไม้ มักเถียงกันเป็นใหญ่แล ฯ

ชายดิน หญิงไม้ เป็นดี มีข้าวของ ลูกหลายแล

น้ำทั้ง ๒ มีข้าวของนั้ก แก่จึงมีลูก

ชายน้ำ หญิงเหล็ก มีลูก ผู้ใหญ่จะรักลูกตนแล

ดินทั้ง ๒ รักกัน จักมีลูก - คนแล

ชายน้ำ หญิงไฟ มีลูกพี่น้องหลายรายดีเท่ากันแล

ไฟทั้ง ๒ รักกัน พ่อแม่เฒ่าแก่ค้าชูแล

ชายเหล็ก หญิงดิน ดินัก มีลูกนั้กแล

ชายดิน หญิงไฟ รักนั้กจักเป็นใหญ่แล

๗ เมื่อก่อนยังมีในกาลคาบ ๑ อาทิตยได้เป็นพระยาพาราณสี ๕ ได้เป็นปาโมกข์อาจารย์เมืองตักศิลา ๒ ได้เป็นลูกสาวทิสปาปาโมกข์อาจารย์ ๓ ได้เป็นหลานอาจารย์ เมื่อก่อนแล ทิสปาปาโมกข์อาจารย์ว่าจักหื้อลูกสาวแก่หลาน คือว่า อังคาร นั้นแล ฯ ๒ แล ๓ ข้ามักใคร่ได้กันลูกสาว พระยาพาราณสี คือว่า ๒ ไปเรียนศาสตร์ ศิลปในสำนักอาจารย์ ๑๒ ปี จบเพทแล้วอาจารย์ยินดีพลอยหื้อลูกสาวแก่ ๑ เหตุตั้งอัน ๓ จึงเคียดแก่ ๑ เพื่ออันแล เหตุตั้งอัน จึงเป็นศัตรูกันแล ๒ พลอยเคียดแก่พ่อ คือว่า ๕ แล ๒ เป็นศัตรูกันเพื่ออันแล ๕ แล ๑ เป็นมิตรกันเพื่ออันแล ฯ๑๖

๗ จักกล่าวปีเกิดก่อนแล เกิดปีไฉ่ได้อุปคำขึ้นแทน ฯ เกิดปีเปลา้า ใ้บ่แกว่านขุนปลง ฯ เกิดปียี้ เป็นทุกสะพายถบ่ขาดบ่า ฯ เกิดปีเหมา้า บ่าแตกเพราะไม้คานหุม ฯ เกิดปีสี เป็นทุกข์เวทนาบ่แล้ว ฯ เกิดปีไส้ ท่านยัง

ได้มาถามคำรู้ ๆ เกิดปีสะง่า ตีกลองคุมกินเหล้า ๆ เกิดปีเมียด ได้เมียหนุ่มหน้าทำ(น)หมอง ๆ ผู้ใดเกิดปีสัน หัว
ย่องท่านมาหนี ๆ เกิดปีเล่า ได้ชีที่หื้อท่านกระทำการ ๆ เกิดปีเสียด กระทำบาปขึ้น ๆ เกิดปีไค้ ท่านหมุซังแล ฯ

ฯ รวีสโซ ออก ๘ คำ แรม ๘ คำ ได้วันอาทิตย์ ชื่อ อมริสโซค แล ฯ สสิลาโม ๓ คำ ได้วัน ๒ ชื่อ
อมริสโซค แล ฯ นวภุมโม ๙ คำ ได้วัน ๓ ชื่อ อมริสโซค แล ฯ เทวพุธา ออก ๒ คำ แรม ๒ คำ ได้วัน ๔ ชื่อ
อมริสโซค ฯ จตตุครุ ออก ๔ คำ แรม ๔ คำ ได้วัน ๕ ชื่อ อมริสโซค แล ฯ เอโกสุโก ออกคำ ๑ ได้วัน ๖ ชื่อ
อมริสโซค แล ฯ ปญจาสสิ ออก ๕ คำ แรม ๕ คำ ได้วัน ๗ ชื่อ อมริสโซค แล ฯ จักกระทำการเป็นมังคละตีชู
อันแลนาย ฯ

จักดูโยกม้า^๙แลใครรู้จักเคราะห์แลโชคหื้อไล่ดู
เทอะเท่าอายุ ตั้งแต่ปากม้าที่อนับ ๑ ไปหา ๒เท่า
อายุเถอะ ฯ อทิส ปากม้าเป็นเหตุหื้อได้ลาภ หื้อ
แหน แต่คำปากตาน จักกล่าวคำอันใดหื้อพอย
พิจารณาตรองถึดูตรา เขียวยาคำถ้อยให้น้อยลง
ลาม ฯ

๒ ตกจิก^{๑๐}ฉัตรใบใส่ให้กลางฝูงหมุ่นางรกรกชู้
ผู้อสาบพอดอยแลเล่าเรียนถึงทำารู้เที่ยงได้เป็น
ขุน ฯ

๓ ตกอานคำเป็นที่นั่งทำว อารงอย่าได้ไปเสพคนถึงใจบาปใบ้ฝูงหมูเงินคำส้วยแสนสนไล้หลังมาอยู่ทาง
พื้นแล้วยงเท่าหื้อให้มีใจบุญแล ฯ

๔ ตกหางม้าจักวัดแกวงไคว้เพียงทุง^{๑๑}ใช้ มีลาภอันได้คมหมั้นยอมพันจายนักแล ตามว่ามีล้านซึ่งเท่า
ได้พ่อดีแล ฯ

๕ ตกตีนหลัง ยิ่งย่ายยัยเทียวโรงอย่าไปเสพคนถึงใจบาปใบ้ จักกระทำอันใดหื้อคอกยก็ดี จงถึดูเทอะ
อย่าหลอนอย่าคำถอยตานท่านได้เพียรแล ฯ

๖ ตกปลายลง เป็นเหตุหื้อให้ห่านหื้อแหนแต่มีจจาการกระทำชู้สู้เมียท่าน ย่อมปองใจอยู่เหลิงแล คัน
เอาใจสู้เมียท่านรู้เถียงคำวายแลนา ฯ

๗ อันว่า ตกบาทา คำห่านเป็นเหตุหื้อไปไปมีลาภอันใด ย่อมคลาคาดไปแล คันเคราะห์ร้ายมาถึงตน
ยังยากนักแล คันแหนตัวบ่ได้ คันว่าเจ็บไข้ก็เที่ยงว่าจักมรณาแก้ตัวนั้นแล ฯ

จบโยกม้าก็บ่อนม้วยเท่านี้ก่อนแล ฯ

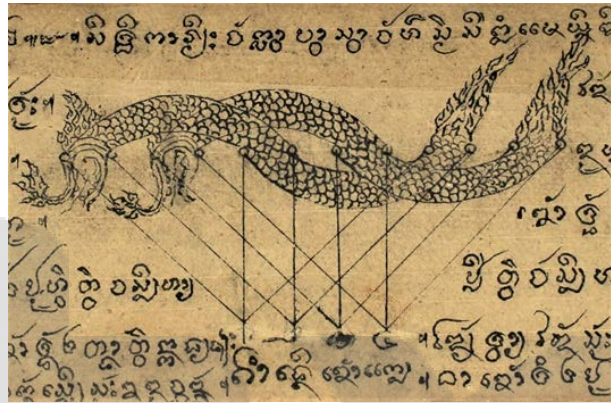
สิทธิการิยะ จักกล่าว บ่าวสาวจักหื้อสมศรีพ่อแม่ยินดีร่วมรักสินหาจัก ฯ บรักมันไม่อยู่พึงเลย ตัวเขา
จักทุกข์ ฯ ได้เรือนสมพิงวิงสาหื้อฯ คาเขาทั้ง ๒ จะมรณา ฯ ผิวแล ฯ ดูหน้าตาชอบแล้วแล เขาทั้ง ๒ อยู่กลาง

^๙ ในสมุดไทย เขียน ม้า

^{๑๐} จิก คือ ยอด ปลาย ส่วนที่สูงที่สุด

^{๑๑} ทุง คือ ตุ้ง ธง

แล หางนาคสมพงศ์ ภูเขาทอก ๒ อยู่หัวนาคสิ่งสินออกมีเกิดลูกสืบสายผีแล เขาทั้ง ๒ อยู่หัว ตกจะฉิบหาย
ปีตัวจักฉิบหาย ฯ หัวแลหาง กลางตัว อย่าลาภษกายตัวจะมรณา ฯ ผีแลเขาทั้ง ๒ กลางตัวนาคเที่ยง ฯ โดย
ถวายเป็นสุขสำราญเกิดสินมีศักดิ์ ฯ กันชาติกันไต่ตามผีแล เขาทั้ง ๒ ตัวเดียวกันเสวยสุข ขุดจดัง ฯ ถ้าเขาทั้ง ๒
อยู่กลาง ร้ายนัก สิ่งสินอัป

๑ คำ ๒ เงิน ๓ ข้าว ๔ แกลบ

พระสงฆ์ ผีแล เขาทั้ง ๒ อยู่หัวทางด้วย จงเสวยมันคงเกิดบุตรนั้นดีหนัก ภาณแล ฯ

เดือนออก

เดือนพืง

๗ จักปลูกผักเต้าแดงแพงผัก ข้าวกล้า ถั่วงา กินกัถี ที่อดูเอาที่มี--ลูกมีรากน้กนั้นเถะดินักแล ฯ เดือนออก
ถอยบนนี้แล

เดือนดับ

เดือนแรมถอยลุ่ม---

-----เขียนด้วยดินสอ ตัวอักษรเลือนกลาง ไม่อ่านสามารถอ่านได้ ๔ ผา (หน้า)สมุดไทย-----

ที่นี้จักกล่าวโยงทำวทั้ง ๔ ก่อนแล ฯ ปุริมัญจะ ทิสฺส ราชธา ธตฺตโรถ ตํ ปสฺสสตี คณฺธพานํ อธิปตฺติ มหา
ราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตา ปุตฺตสฺส พะพะโว อินฺทนามา มหฺพพฺรา อิทธิมนฺโต วัฒนฺ วัฒนฺ ยสฺสสิโน โมธมานา
อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๒} --- ฯ ทำวตนชื่อว่า ทำวธตฺตรฐฺ^{๑๓} อยู่วันออก เครื่องแดงทั้งมวล แล

ทกฺขินญจธิสฺส ราชธา วิรุฬฺห - ตํ ปสฺสสตี กุมภณฺฑานํ อาธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตา ปิตฺสฺส ภา
โว อินฺธนามา มหฺพพฺรา อิทธิ ติมฺนโต วัฒนฺ วันฺโต ยสฺสสิโน โมธมานํ อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๔} ฯ
ทำวตนชื่อว่า วิรุฬฺห^{๑๕} อยู่ได้ เครื่องดำทั้งมวลแล ฯ

ปจฺจิมญจธิสฺส ราชธา วิรุปกฺโข ตํ ปสฺสสตี นาคานํ อาธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตา ปิตฺสฺส ภา
โว อินฺธนามา มหฺพพฺลา อิทธิมนฺโต วัฒนฺ วันฺโต โมธมานา อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๖} ฯ ทำวตนชื่อว่า
วิรุปกฺ^{๑๗} อยู่วันตก เครื่องเหลืองทั้งมวลแล ฯ

อุตฺตรนญจธิสฺส ราชธา กุเวโร ตํ ปสฺสสตี ยกฺขานํ อธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตา ปิตฺสฺส ภา
โว อินฺธนามา มหฺพพฺระธา อิทธิมนฺโต วัฒนฺ วันฺโต โมธมานา อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๘} ฯ ทำวตนชื่อว่า
กุเวโร^{๑๙} อยู่เหนือน้ำ เครื่องขาวทั้งมวลแล ฯ

คำโยงทำวทั้ง ๔ ฯ ข้าวขาว ข้าวแดง ข้าวดำ ข้าวเหลือง แปงสะตวง ๔ อัน ใช้ช่อดำ แดง ขาว เหลือง
ข้าวตอกดอกไม้ หมากพลู กลัวยอ้อย ชิน ยา อาหาร

^{๑๒} ปุริมัญจะ ทิสฺส ราชธา ธตฺตโรถฺฐ ปสฺสสตี คณฺธพานํ อาธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตาปี ตสฺส พะพะโว อินฺทนามา
มหฺพพฺลา อิทธิมนฺโต ชุติมันโต วัฒนฺวันโต ยสฺสสิโน โมธมานา อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๒} จาก <https://www.pra9wat.com/คาถาบูชาท้าวจตุโลกบาล>
ท้าวจตุมหาราช ผู้เป็นใหญ่บนสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกา

^{๑๓} ทำวธตฺตรฐฺ เป็นท้าวมหาราช เป็นผู้มียศ ผู้เป็นใหญ่แห่งคนธรรพ์ทั้งหลาย ปกครองอยู่ด้านทิศตะวันออก

^{๑๔} ทกฺขินญจธิสฺส ราชธา วิรุฬฺห ตํ ปสฺสสตี กุมภณฺฑานํ อาธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตาปี ตสฺส พะพะโว อินฺทนามา
มหฺพพฺลา อิทธิมนฺโต ชุติมันโต วัฒนฺวันโต ยสฺสสิโน โมธมานา อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๔} จาก <https://www.pra9wat.com/คาถาบูชาท้าวจตุโลกบาล>
ท้าวจตุมหาราช ผู้เป็นใหญ่บนสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกา

^{๑๕} ทำววิรุฬฺห เป็นท้าวมหาราช เป็นผู้มียศ ผู้เป็นใหญ่แห่งกุมภณฺฑทั้งหลาย อยู่ด้านทิศใต้

^{๑๖} ปจฺจิมญจธิสฺส ราชธา วิรุปกฺโข ปสฺสสตี นาคานํ อาธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตาปี ตสฺส พะพะโว อินฺทนามา มหฺพพ
ลา อิทธิมนฺโต ชุติมันโต วัฒนฺวันโต ยสฺสสิโน โมธมานา อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๖} จาก <https://www.pra9wat.com/คาถาบูชาท้าวจตุโลกบาล>
ท้าวจตุมหาราช ผู้เป็นใหญ่บนสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกา

^{๑๗} ทำววิรุปกฺโข เป็นท้าวมหาราช เป็นผู้มียศ ผู้เป็นใหญ่แห่งนาคทั้งหลาย ปกครองอยู่ด้านทิศตะวันตก

^{๑๘} อุตฺตรนญจธิสฺส ราชธา กุเวโร ตํ ปสฺสสตี ยกฺขานํ อาธิปติ มหฺหาราชธา ยสฺสสิโส ปุตฺตาปี ตสฺส พะพะโว อินฺทนามา มหฺพ
พลา อิทธิมนฺโต ชุติมันโต วัฒนฺวันโต ยสฺสสิโน โมธมานา อภิกฺกามุํ ภิฺกฺขุนํ สมิตีวณฺ^{๑๘} จาก <https://www.pra9wat.com/คาถาบูชาท้าวจตุโลกบาล>
ท้าวจตุมหาราช ผู้เป็นใหญ่บนสวรรค์ชั้นจตุมหาราชิกา

^{๑๙} ทำวกุเวโรหรือท้าวเวสสุวรรณ เป็นท้าวมหาราช เป็นผู้มียศ ผู้เป็นใหญ่ แห่งยักษ์ทั้งหลาย ปกครองอยู่ด้านทิศเหนือ

ธู สา สพฺพต สพฺพทา สพฺพโลก โวธา สพฺพอุบาทฺ และ อนฺทฺรราย สพฺพเคราะห์พาวายเจ็บใช้ก็หื้อออก
หนีไปเสีย มือนี้ยามนี้ เคราะห์ซี่ไร่แลงมี เคราะห์หัวปีถอมถ้ำ เคราะห์พ่อค้ามาเรือน ก็หื้อออกหนีไปเสีย

มือนี้ วันนึ้ เคราะห์ปีเดือนทองซ่าย ก็หื้อออกหนีไปเสีย

มือนี้ วันนึ้ เคราะห์ย่างย้ายเที่ยวทาง ก็หื้อออกหนีไปเสีย

มือนี้ วันนึ้ เคราะห์ซี่ใช้เหลือ ลังสมไหล ก็หื้อออกไปเสีย

มือนี้ วันนึ้ หื้อออกไปตามพระอาทิตย์ ไปแสนขอกฟ้าจักขวาน^{๒๐} หื้อออกไปตามพระอังคารที่ฟ้าเสี้ยง
แผ่นดินสุด หื้อออกไปตามพระพุทธิปราโมทย์เป็นเสา ที่พระพุทเจ้าบ่สงสนะนา หื้อออกไปพระศุกร์ชาติ
หยอมหญ้า ที่ปากฟ้าอุดรชูทูป หื้อออกไปตามพระราหู สิบปี สูอย่าได้มาใกล้ ชาว^{๒๑}ปี สูอย่าได้มาใช้ หื้อตกไป
เสียแกไฟ หื้อไหลไปเสียแก่น้ำ สูอย่าได้คืนมา ซ้ำพอสองเทอะ ๆ บทนี้ราดพาวาย

อันนี่ยกชั้นสู่ขวัญ ๆ สรี วันนึ้ก็เป็นวันดี วันมหาเศรษฐี อมุดตปริสโชค มีทั้งสะโตก^{๒๒}ไม้จันทน์ มีทั้งขัน
ไม้แก้ว ถั่วแก้วตบแต่งแล้วยกขึ้นใส่พาขวัญ เอหิ เอหิตต ชัตตฤกษ์ จะกล่าวพื้นภาพปานก่อน ปู่สังกะสี ย่า
สังกะสี^{๒๓}ย้อมเป็นประเวณี ๕ เห่ง ตบแต่งท้าวเดิมตาม ย่อมเป็นบวรตามต่อ ขันธ ทั้ง ๕ มาสร้าง พอ
ติดกันเป็นรวายถึ ต่อตามขวัญเจ้า อย่าไปหนีไปอยู่ที่ฟ้า ตั้งต่อพอกินคน ขวัญเกล้าอย่าไปหนีอย่าไปอยู่ที่บนหน
หนอากาศ ขวัญเจ้าอย่าไปหนีไปอยู่สกบตร คณิงอยู่ชะชัย ขวัญเจ้าอย่าไปหนีไปอยู่ที่หอมดอกไม้ใส่หูเดียว มี
ทั้งทองคำสิบเกี้ยว มีทั้งเชือกข่างแก้ว มีทั้งแว่นสร้างสมศักดิ์ มีทั้งปีค่าบัดหัวทาง มีทั้งแก้วคอร ขวัญเจ้าจูงมา
มาอยู่ปรอมกัน ขวัญเจ้าอย่าหนีไปเที่ยว บนวันแดดหล่อนวากัวไปพบใสศรีบ รายทานปอยนายเสีย ขวัญเจ้า
อย่าไปดูทานเอาผิวเอาเมียไปภายหน้า แสนขอกฟ้าไปตัน ขวัญเจ้าอย่าไปหนีไปเที่ยวหนมาคำ จักหลอนได้ไป
อย่าใส่หุ่นทุแลฝีลอง ขวัญเจ้าอย่าไปหนีไปตกกลางฟองย่านน้ำทุกเดือนถ้าเถิมหินผา พอกก็จะเส็งหาแม่มาดาพ่อ
ก็จะไร่เรียกลองหาขวัญเจ้าจูงมามา เทอะนา ขวัญเหยของกินเรือนเรา มีบ่ไร่ มีทั้งไปอยู่สูงเพียงกลางขา มีทั้ง
ไปพูสาสูงกลางหน้าแข้งแลหัวเข่า มีทั้งไปเปิดตัวเท่ามารดา มีทั้งปลาสาตกตัวเท่ากงเกวียน มีทั้งปลาสะเพียน
ตัวเท่าแป้นกี ขวัญเจ้าจูงจักมาบิปีกินใน จูงจักมาใช้กินปอด มีทั้งเข้าตลกกินเข้าหนมลูกกว่าน มีทั้งน้ำอ้อยแล
น้ำตาล มีรายฟ้าพอม ๓๒ ขวัญเจ้าจูงมากินข้าวน้ำโภชนะอาหาร มาเทอะนาขวัญเหย มาอยู่เรือนเรา มุงหน้า
มาอยู่ที่ป่าคา มุงถึ มีทั้งเครื่องแต่งพร้อม มีทั้งเครื่องอयोगของประดับ เงินประดับคำ มีทั้งมาเงินใส่แขน มีทั้ง
แหวนคำใส่นิ้วก้อย มีทั้งสายร้อยสังวาลย์ มีทั้งลานใส่หู มีทั้งทอทางหน้า มีทั้งแว่นแลวี มีทั้งวีแลผ้าเจ็ดหน้า มี
ทั้งเข้าหมั้น^{๒๔}แลน้ำมันจันทน์ มีทั้งจันทน์มีทั้งซี่ฝังสีปาก มีทั้งหมากเกี้ยว มีทั้งยาฤเขียวแลมีทั้งเสื่อผ้าสาตอ่อน
มีทั้งหมอนประดับด้วยแก้ว มีทุงหอรแหวแลด้วยไหมคำ หื้อขวัญเจ้ามาอยู่กินอยู่ทาน ไปอยู่ใจไวจว ไชยะ
ตุภวัง ไชยะมคริ ยถา วรวิโห บูโร สพฺพการิ ยชียนติ ดั่งนี้เป็นห้อง ๆ

^{๒๐} จักรวาล

^{๒๑} ชาว คือ ๒๐

^{๒๒} สะโตก คือ ถาดไม้ที่มีขาตั้งสำหรับใส่อาหาร ขันโตกก็ว่า

^{๒๓} ควรจะเป็น ปู่สังกะสี ย่าสังกะสี

^{๒๔} ขมิ้น

อันนี้มัดมือซ้าย ๖ สรี^{๒๕} วันนั้นก็เป็นวันดี สรี วันหมั้นวันชาย ช่างเงินคำ จักผูกมือซ้าย หื้อขวัญเจ้ามา มาอายุหมั้นยืนยาว ช้วนชุกคืน ออย่าลาบบุตรดา ขวัญเจ้าอย่าไปยกย่างย้าย ออย่ามากระทำร้ายแก่ตนตัวสาขง ขวัญเจ้าอย่าไปแตกฝูงตกใจกลัว ขวัญเจ้าอย่าไปหนีไปเกิดในท้องข้าขอยกลางเรือนแห่งท่านเทอะนา ขวัญเหยขวัญเจ้า ออย่าไปหนีไปอยู่ย่านน้ำวังบา ขวัญเจ้าอย่าหนีไปอยู่ตรงนา แลตรงดาว ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่จิมท้าวไอสวรร ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่สูงสงวนขึ้นช้อย ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่จิมกับสาวหนุ่มหม่อมน้อยในเมืองอุดรชูทูป ที่นี้เป็นที่ สัพพัญญูปเกิด บ่ประเสริฐเหมือนดังเรือนเราเทอะนา ขวัญเหยเรือนเราสุขยิ่งกว่าฟ้า มิ่งมงคล^{๒๖}เทวดบุตรเทวดา ทั้งกินข้าวระชะชาวดอ้าง เป็นที่สร้างสมภารสุขราญยิ่งกว่าช่าง จักเรียกขวัญเจ้าพอมามา เทอะนาขวัญเหย ๖

อันนี้มัดมือขวา^{๒๗}แล ๖ วันนั้นก็เป็นวันดี สรี^{๒๘} วันขึ้นวันถูกพื้นแมนวันทา จักผูกแขนขวา หื้อขวัญเจ้า อยู่มงคลหื้ออุทิศกับตน ขวัญเจ้าอย่าเที่ยววันเหย ปลาใบ ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่ที่เถื่อนถ้ำคูหา ขวัญเจ้าอย่าหนีไป อยู่อกันนิลาปากฟ้า ขวัญเจ้าอย่าไปเที่ยวท่องนาวา ขวัญเจ้าอย่าไปสู่มืองนาค ขวัญเจ้าอย่าทุกข์ยากด้วยอัน แสงหากิน ขวัญเจ้าอย่าไปเที่ยวเหยท้องคา ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่ที่คูเขตกว้างเมืองผีสิบปี บ่หื้อเจ้าไปอื่นหมื่นปี บ่ หื้อเจ้าไปไหน ออย่าหื้อเจ้าได้ไขแลเจ็บหัว ปวดท้อง การโสกท้อง หื้ออยู่ดีมีสุข อยู่สุดดี^{๒๙} รวมห้องทักที่ท้องที่ นอนตน เรือนเราหลังบงคน^{๓๐} ใหญ่กว้างอย่างเจ้ายืนหมื่น ๑ แรง ช่างพังพายคำสุขสบายต่อเถ้า อายุเจ้ายืนได้ ร้อยพันชาวนปี สมบัติเราบ่ไร้ มีทั้งเล่มเสื้อผ้าเงินคำ หื้อเจ้าพอยจิจำคำขานี้ไว้ว่า หื้อเจ้ามาอยู่แทนเรือนเทอะนา ขวัญเหย ๖ คำสู่ขวัญจบเท่าอี่แล ๖

อห้ วนทามิ ธมมมี้ สัพพพะเม โถสั้ ขมถ เม ภานเต ๖ อห้วนทามิ ๖ สัคั้ สัพพพะเม โถสั้ ขมถ เม ภานเต ๖

ตำรายาชาครู

๑ มือข้าพเจ้าสิบนิ้วคือเทียนทอง จักขูทั้งสองอันแหววาว จะไหว้ตามต่างประทีปแก้ว บูชาพระพุทธเจ้า จะทำการสิ่งใดๆ ขอให้ประสิทธิ ขอเดชะเดชะ พระพุทธรูปคุณนัง พระธรรมคุณนัง พระสังฆะคุณนัง พระ บิดาคุณนัง พระมารดาคุณนัง พระคุณครูคุณนัง คุณอุปปะชาคุณนัง คุณพระอะนุคุณนัง คุณพระกรรมวาจา คุณ ---

ต้นฉบับจบเพียงเท่านี้

^{๒๕} อ่านว่า “สะหลี่”

^{๒๖} มงคล

^{๒๗} ขวา

^{๒๘} อ่านว่า “สะหลี่”

^{๒๙} น่าจะหมายถึง “สวัสดิ์”

^{๓๐} น่าจะหมายถึง “มงคล”

บรรณานุกรม

หนังสือ

บุษบา ประภาสพงษ์ และคนอื่นๆ (บรรณาธิการ). แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ : ภูมิปัญญาทางการแพทย์และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.

อุดม รุ่งเรืองศรี. พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๗.

เว็บไซต์

คาถาบูชาท้าวจตุโลกบาล ท้าวจตุมาราช ผู้เป็นใหญ่บนสวรรค์ชั้นจตุมาราชิกา [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <https://www.pra9wat.com/>

สุदारัตน์ หอมหวล และพลชาติ หอมหวล. ฐานข้อมูลสมุนไพรไทย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <http://www.phargarden.com/main.php>.